

Den 24. internationale amerikanistkongres i Hamburg 7.-13. september 1930.

Af dr. phil. Kaj Birket-Smith.

Det er en regel, at de internationale amerikanistkongresser skiftevis finder sted i Evropa og i Amerika, og i de over 50 år, disse møder er blevet afholdt, er denne bestemmelse kun undtagelsesvis blevet brudt. Der er heller ikke tvivl om, at netop denne vekslen og det deraf opståede nøje samvirke mellem de to verdensdeles videnskabsmænd har båret rig frugt til gavn for det hoverformål, disse kongresser har sat sig, nemlig studiet af Amerikas oprindelige befolkning både med hensyn til raceforhold, sprog og kultur.

I dette arbejde har tysk videnskab indtaget en fremragende plads. Amerikanere, Canadiere og Danske har med forkærlighed kastet sig over Nord-Amerika, mens Franskmand og Englændere med udmærkede resultater har syslet med mange forskellige æmner (rent bortset fra den kendsgærning, at næsten hele den gamle, uvurderlige litteratur om Nord-Amerika i det 17. århundrede er skrevet af Franskmand). Tyskerne har derimod lige siden Alexander von Humboldt's banebrydende forskninger hovedsagelig rettet deres opmærksomhed på Syd- og Mellem-Amerika. En stor række navne har her sanket sig uvisnelig hæder: Eduard Seler, Karl von den Steinen, Ehrenreich, Koch-Grünberg, og ved talrige nulevende forskeres utrættelige flid forstår de stadig at hævde sig, omend i de senere år stærkt trængt af Svenskerne.

Det er da naturligt, at Tyskland nu atter ønskede at samle amerikanisterne. Tidligere kongresser er afholdt i Berlin og Stuttgart; denne gang forelå der en indbydelse fra Hamburg, der som rigets og hele fastlandets største havnestad selvfølgelig har særlige betingelser som mødested for en i videste omfang international forsamling.

Møderne fandt sted i ugen 7.—13. september ifjor i det stedlige *Musum für Völkerkunde's* nye og anseelige bygning. Omend dette

museum i størrelse hverken kan måle sig med samlingerne f. eks. i Leipzig og Stuttgart endsiges naturligvis Berlin, og også langt fra når paa højde med vort eget etnografiske museum, så ejer det dog meget betydelige skatte fra visse af øgrupperne i Stillehavet, fra Sibirien og (hvad der sikkert for mange af de besøgende var noget nyt), tillige fra Evropas folkekultur. Derimod er den amerikanske afdeling ret middelmådig, endskønt især samlingen af peruanske guldsager og af oldfund fra visse egne af Argentina vilde kunne kræve en hædersplads i et hvilket som helst museum. Desuden er der gennemført en yderst særpræget opstilling, hvis teknik nu, da vort eget Nationalmuseums omordning står for døren, ikke er uden interesse for danske museumsfolk.

Kongressens arbejde var tilrettelagt af en komité under forsæde af professor G. Thilenius, hvis eget felt dog nærmest er Stillehavets etnografi, med bistand af professor Th.-W. Danzel som videnskabelig og privatdocent R. Grossmann som forretningsmæssig sekretær. I stedet for professor A. M. Warburg, der forrige år afgik ved døden, var overbibliotekar dr. E. Rosenbaum trådt ind i komiteen.

Fra andre tyske museer og videnskabelige institutioner mødte bl. a. Karl Sapper (Würzburg), Th. Preuss (Berlin), Fritz Krause (Leipzig) og M. Heydrich (Dresden). Østrig repræsenteredes af W. Koppers, M. Gusinde og Fr. Röck, Frankrig af Raoul d'Harcourt og G.-H. Rivière, England af Th. A. Joyce, L. G. C. Clarke og Harry G. Beasley, Italien af G. V. Callegari, Nederlandene af J. de Josselin de Jong o. s. v. To fremragende arkæologer, Karl Absolon og Hugo Obemaier deltog henh. fra Tjsekoslovakiet og Spanien. Flere russiske forskere, bl. a. W. Bogoras, havde anmeldt deres deltagelse, men gav ikke møde. Fra den anden side af Atlanterhavet må først og fremmest nævnes amerikanisternes gamle fører, Franz Boas, der valgtes til kongressens ærespræsident, og desuden navne som Herbert og Ellen Spinden, Robert H. Lowie og Gladys A. Reichardt (U. S. A.), Debenedetti og Lehmann-Nitsche (Argentina) m. fl. Endog fra Japan mødte en deltager, dr. Masao Oka.

De skandinaviske lande var, som i det hele taget i de senere år, ret fyldigt repræsenteret. Midtpunktet dannede selvfølgelig professor, friherre Erland Nordenskiöld, der sammen med Franz Boas blev gjort til genstand for den udmærkelse under kongressen at blive udnævnt til æresmedlem af det nye iberø-amerikanske institut. Desuden kom fra Sverige bl. a. dr. Linné, fra Norge professor Solberg og fra Finland professor Karsten. Danmarks repræsentanter var inspektør Th. Thomsen (Nationalmuseet), professor Gudmund Hatt (Københavns Universitet og det Kgl. Danske Geografiske Selskab) samt nærvæ-

rende meddelelser. Af vore hjemlige amerikanister var professor W. Thalbitzer og dr. Therkel Mathiassen bægge ved rejser i Grønland forhindret i at være til stede. Den unge sprogforsker, docent Uldall var i stand til at deltage i kongressen under et ophold på sin rejse fra Cape Town til Californien, hvor han skal studere indiansk fonetik. Men desuden må i forbindelse med vore landsmænd nævnet et par fremragende Dansk-Amerikanere, N. C. Nelson fra Museum of Natural History i New York, kendt for sine udgravninger i Pueblo-området og nu sidst i Kina og Mongoliet, samt Maya-forskeren Frans Blom fra Tulane University i New Orleans.

I alt var 18 regeringer, 38 videnskabelige institutioner og et endnu langt større antal lande repræsenterede.

Det vil være umuligt at komme nærmere ind på det store antal foredrag og meddelelser, der omfattede metoçlik, opdagelses- og kolonialhistorie, fysisk antropologi, sprogvidenskab, arkæologi og etnografi. Et rigtignok temmelig vilkårligt udvalg vil kunne give en forestilling om de mange og forskelligartede æmner: *Sapper*, „Der Kulturzustand der Indianer vor der Berührung mit den Europäern und in der Gegenwart“; *Oetteking*, „Morphologie und menschliches Altertum in Amerika“; *Nordenskiöld*, „Das Gewichtssystem der peruianischen Indianer“; *Blom*, „Recent explorations in the ruins of Uxmal, Yucatán“; *Hatt*, „Notes on the archæology of Santo Domingo“; *de Goeje*, „Das Kariri“; *Absolon*, „Dokumente aus dem mährischen Paläolithikum für die Frage der ethnologischen Parallelen zwischen den Eskimo-Kulturen und dem Magdalénien; *von Richthofen*, „Zur Frage der archäologischen Beziehungen zwischen Nordamerika und Nordasien“; *Birket-Smith*, „The cultural position of the Chipewyan within the circumpolar culture region“; *Lowie*, „The Omaha and the Crow kinship terminologies“; *Karsten*: „My researches among the Jibaro Indians“; *Krause*, „Kulturbeziehungen im nördlichen Ostbrasilien“; *Mordini*, „Les cultures précolombiennes du bas Amazone et leur développement artistique“; *Lehman-Nitsche*, „Das Sternbild der Bärenjagd“; *Koppers*, „Der Hund in der Mythologie der zirkumpazifischen Völker“; *Gusinde*, „Der Medizinmann bei den südamerikanischen Indianern“; *Obermaier*, „Über die Verwertbarkeit der altweltlichen Paläolithypen für die prähistorische Chronologie auf amerikanischen Boden“. Netop fordi et så forholdsvis stort antal af foredragene mer eller mindre vedrørte ældgamle forbindelser mellem Amerika og Nord-Asien, var det et dobbelt savn, at Russerne udeblev, da en væsentlig del af deres meddelelser efter de angivne titler at domme vilde have bidraget til at opklare disse endnu meget dunkle problemer.

I et afsluttende rådsmøde vedtoges det, at den næste kongres skal finde sted 1932 i La Plata, Argentina. Her i Danmark afholdtes den eneste amerikanistkongres i 1883. Danmarks indsats i udforskningen af Amerika er nu en sådan, at det bør overvejes alvorligt, om der ikke i den nærmeste fremtid vil være lejlighed til igen at søge at samle amerikanisterne her.
